

מאורי הגולה

מדרשן ביתם של צדיקי הדור האחרון ז"ע ועבר"א שאותו מוטבם היה
בגולת ארה"ב והאירו פני תבל באור תורתם קדושתם ועבודתם

ב"ק ארמיו"ר בעל תורת מרדכי מויז'ניץ ז"ע

עניני הפרשה

טהרת הפרה לקראת חג הפסח

ועל דרך זה אפשר לומר בדקדוק הלשון זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (במדבר יט, ב). ובפיוט לפרשת פרה, לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש. קריאת פרשת פרה שנתעורר לתשובה ולטהר עצמנו הנה מצות פרה אדומה נצטוו לנו לפני חג הפסח, כדי שיטהר האדם את עצמו, ושיכין עצמו לקראת חג הפסח, ויהיה ראוי ומוכשר להקריב קרבן פסח בטהרה, שהיה הקרבן היחידי שהיה חיוב מוטל על כל יחיד ויחיד להקריבו.

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (במדבר יט, ב). ובפיוט לפרשת פרה, לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש.

קריאת פרשת פרה שנתעורר לתשובה ולטהר עצמנו הנה מצות פרה אדומה נצטוו לנו לפני חג הפסח, כדי שיטהר האדם את עצמו, ושיכין עצמו לקראת חג הפסח, ויהיה ראוי ומוכשר להקריב קרבן פסח בטהרה, שהיה הקרבן היחידי שהיה חיוב מוטל על כל יחיד ויחיד להקריבו.

וידוע אשר בשעת הקרבת הקרבן, היה המקריב צריך לחשוב בעצמו, כאילו הוא נשחט ונשרף ונעשה דשן, ואשר כל העבודות הנעשים עם הקרבן היו צריכים לעשות אתו. ועל כן עתה הוא זמן לפשפש במעשים ולעסוק בתשובה. ועל כן קורין אנו לפרשת פרה לפני חג הפסח, כדי שנתעורר לטהר עצמנו ע"י מי החטאת לקראת החג הבעל"ט.

הטהרה בסור מרע ועשה טוב

והנה עיקר טהרת פרה אדומה, היתה הטהרה מטומאת מת שרומז להרע, והיינו שהאדם יטהר עצמו ויהיה סור מרע. אולם לא די בכך, כי אם צריך לשלב גם ענין עשה טוב, אשר ביחד עם קבלתו להיות סור מרע, יקבל על עצמו שתיכף יתחיל להיות גם בבחינת עשה טוב. והעיקר בזה לקבל על עצמו, שלא יתירשל מלימוד התורה.

ואכן בזמן הזה שאין לנו אפר הפרה להטהר בה, נדרש לימוד התורה שעל ידה ניטהר לקראת הפסח. וכמו שבכל הקרבנות ע"י לימוד תורת הקרבן נחשב כאילו הקריב הקרבן, כמו שאמרו חז"ל שילהי מנחות (ק"ג), כן הוא במצות הפרה שע"י לימוד התורה נחשב כאילו קיים מצות פרה אדומה, ואפשר לטהר את עצמו בה כמו הפרה המטהר טמאים.

עיקר הטהרה לקראת חג ע"י לימוד התורה

וכפי שהזכרנו כמה פעמים, שגם בימים שטרודים בהכנות החג, אין להזניח מקביעת עתים לתורה, ואפילו בערב פסח. כי עיקר הטהרה שזוכה האדם לטהר עצמו לקראת החג, מגיע לו ע"י לימוד התורה.

עובדות והנהגות

מסע לקברי צדיקים בפולין (ה)

ליזענסק

במשך כל הדרך שארכה כשעה שעות, ישב רבינו זצ"ל כל העת במושב הראשון על הבאס, וגמרא בידו, ולא הפסיק כלום.

רבינו זצ"ל הביע רצונו לטבול במקוה לפני ההשתטחות, והביטו על המאפע איפה נמצא נהר לטבול בו. למעשה היה שם עיכוב כשעה על הבאס, ואח"כ מצאו נחל קטן, רבינו זצ"ל ירד לטבול בו עם הבגדים, וטבל חמש טבילות.

רבינו זצ"ל הורה להתחיל תהלים על הבאס, כך שבהגיעם לליזענסק ימשיכו בספר רביעי, ויגמרו כל חמשה ספרי תהלים, וכן עשו. על הבאס של רבינו שימש הוא כש"ץ.

הדרך לליזענסק ארכה כארבע שעות, בבאס שבו נסע רבינו זצ"ל היתה אוריה של התעלות רוחנית. במשך כל הנסיעה נאמרו פרקי תהלים, כשרבינו פותח ומסיים כל פרק בקול, בהתרגשות מרובה. ההרגשה של נסיעה מרימנוב לליזענסק היתה נעלה ביותר.

כאשר התקרבו לליזענסק, הורה רבינו לכולם להוציא את סידורי התפילה ולומר את ה'צעטיל קטן' של הרה"ק מליזענסק ז"ע.

הגיעו לליזענסק כשעה וחצי קודם הלילה. רבינו ניגש אל הציון והתחיל בתפילה שקודם התפילה, שתיקן הרה"ק מליזענסק ז"ע, באש קודש. בירך הברכה משערי ציון, ואמרנו ספר רביעי, יהיה רצון וקדיש. ספר חמישי עד הסוף כל הנשמה. והכריזו שלא יתנו קוויטלעך שנשלחו, רק אותם שנמצאים שם, כי הי' מאוחר למנחה.

קודם קרא רבינו הכוללות קוויטל, ואח"כ כל אחד עבר עם הקוויטל. התהלים הי' בהתעוררות נורא, ורבינו כמעט יצא מהכלים. ההתרגשות היתה נורא שם בליזענסק.

וזהו שאנו אומרים לטהר טמאים וכו', שמרמז שצריך לקבל עליו לטהר עצמו בסור מרע, ותיכף ומיד צריך להיות גם באומ"ר קדו"ש, לדבר דברי קדושה דהיינו עניני עשה טוב.

והנה בכל דבר ודבר יש התערבות רע בטוב וטוב ברע, והעבודה צריכה להיות להסיר מכל דבר חלק הרע, שישאר אך חלק הטוב. וזהו מרומז ג"כ במצות פרה, שבא לטהר טמאים ולטמא טהורים, שהוא בחינה זו לברר הטוב מן הרע ולהוציא הרע מן הטוב, ולא יהיה התערבות רע כלל וכלל.

בכל מדריגה שעומד בה צריך לעבוד השי"ת

והנה מצד אחד היתה הפרה אדומה מטמאת לכל המתעסקים בה, ומאידך היתה מטהרת את האדם מטומאה החמורה ביותר, שאין לה שום טהרה כי אם ע"י הזאת אפר הפרה דייקא. וגם רק ע"י הזאה כל שהוא, ובאיזה מקום שהגיע ההזאה היתה מטהרת.

יש בזה רמז שצריך האדם שיהיו לו ב' מדות, ובכל מדריגה שעומד בה צריך לעבוד השי"ת. שאף כשהוא במדריגה גבוה, לא יבוא לידי גאות, רק יהיה בענוה ושפלות הרוח. ומאידך גיסא, אף אם הוא נמצא בדרגה נמוכה, ואפילו אם הנו שקוע בטומאה החמורה חלילה וחס, בכל זאת יתחזק וידע שיש ביכלתו להגביה ולטהר עצמו, ולתקן הכל בדבר מועט, דוגמת הפרה אדומה שטיהרה בהזאה כל שהוא כנ"ל.

(גליון 'דרכה של תורה', ישיבת וויז'ניץ, בלומינגראוו נ"י.)

ב"ק ארמז"ר בעל תורת מרדכי מויזניץ זי"ע

סיפורי חסידים

ד.

הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה הי' מפרש הפסוק בפרשת התוכחה (דברים כח, מט), גוי אשר לא תשמע לשונו. דידוע דכל מה שכתוב בתוכחה, יש גם בצד הקדושה. והכוונה היא על הצדיקים, שאין השומעים יורדים לעומק כוונתם. הם אומרים דבר אחד, ובדבריהם טמונים דברים אחרים, שאין השומעים מבינים. ולכן לא היה ר' מרדכי חנא משיב כלום, כש"ק אאזמז"ר זצ"ל אמר ווערטליך.

ה.

פעם בא הרה"ח ר' הערשיל שעכטער ע"ה שהיה גר בעיר וויען לגרויסווארדיין, ושאל אותו הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה אם בווען אפשר לקנות ברילן (משקפיים). אמר לו ר' הערשיל, שבכדי לקנות ברילן אין מן הצורך ליסע עד לוויען, וגם בגרויסווארדיין אפשר לקנות. אמר לו ר' מרדכי חנא, "איך זיך אזעלכע ברילן, וואס מען זעהט יענעמ'ס מעלות, און די אייגענע חסרונות?".

ו.

הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה אמר פעם להרה"ח ר' ניסן יוסט ע"ה (שהי' הגבאי אצל כ"ק אאזמז"ר זצ"ל, והלחין הניגונים לימים הנוראים מדי שנה בשנה), "איך בין דיר מקנא, ניסן. דייע נגינים וועלן דיר ארויסנעמען פון גיהנום".

ז.

הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה היה רגיל לספר, מאיש אחד שבא לפני בית דין של מעלה, והתחילו לעשות עמו דין וחשבון. בתחילה הביאו כל המצוות שעשה, והיו לו חבילות רבות של מצוות, והניחום על כף המאזניים והכבידו את המשקל לכף זכות, ונעשה אור בעדו. אמנם אח"כ הגיעו מלאכי חבלה ניקעס, והביאו סלים מלאים עבירות כהנה וכהנה, והניחום על המאזניים על כף השני, ומרוב העוונות הכריעו את הכף לרעה והיתה חשכות גדולה. והתחיל לדאוג מאוד מדינו, ונפלה עליו אימה גדולה, וחשב שבוודאי יצא חייב בדין. אך פתאום ראה, שהגיע איזה קליינטשיג מלאך'ל, והתחיל להעלות לו בצד הזכיות סירים מלאים של כל מיני מאכלים טאקיי מיט ברינזא [שהיה המאכל הנהוג אצליהם, שהוא היה מאכילם לאורחים ועניים]. וישם את כולם על כף משקל הזכיות, והכריעו הזכיות לטובה ונעשה שמחה וששון, ויצא זכאי בדין.

ח.

מלפנים היו רגילים לדבר הרבה, אודות הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה וגדולתו. פעם ניגש הרה"ח ר' שמואל פוקס ע"ה, לאיש אחד שהי' מדבר הרבה מר' מרדכי חנא, ושאלו "אמור נא, האם ברצונך שיהיו בניך כר' מרדכי חנא". והלה שתק, כי לא עמד במדרגה זו כ"כ.

(ספר זכר קדשו, סיפורי רבינו)

השי"ת לכל עדת ישראל להתקרב בהם אל השי"ת, שבהם צריך כ"א להתייגע ולעלות בהם ממדרגה לדרגה, ולמה תבקשו לעלות למדרגה גדולה ממדרגתכם, ולקחת גם את הכהונה (ס"ג קרה תשמ"ט).

הרה"ח ר' מרדכי חנא פוקס ע"ה

אמרות

א.

הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה היה רגיל לומר, כלפי אלו הנוסעים אל הצדיקים ואינם מתכוונים לזה בהכנה הראויה, למה זה דומה, לסוס שמכניסים אותו לבית קודש הקדשים, שעם כל זה פערד בלייבט פערד. ורק אם מכינים א"ע מקודם, אפשר להרגיש שם התעוררות.

ב.

הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה הי' אומר להאברכים שבאו להסתופף בצל כ"ק אאזמז"ר זצ"ל, שלא יחשבו שכאן אצל הרבי הלך מהם היצה"ר, אלא אף כשנמצאים אצל הרבי צריכים לרחמי שמים להנצל מן היצה"ר. והראי' לזה, דהלא מצינו (יומא י"ח ע"ב) שגם אצל הכהן גדול טרם שנכנס לקודש הקדשים בעצם יום הכיפורים, היו חוששים שלא יכשל. ולא הי' די בסתם זהירות, אלא היו צריכים להשביע אותו שלא ישנה כלום מעבודת הקודש. הגם שהכהן גדול הי' האיש הקדוש ביותר מכל העם, והיה ביום הקדוש ביותר מכל השנה, ונכנס למקום המקודש ביותר, והיתה אז הדרגה הגבוהה ביותר של קדושה בעולם שנה ונפש. חזינו שאפי' כשיש כ"כ קדושה, נדרש זהירות גדולה שלא להתפתות מהיצה"ר. כי היצה"ר אינו מפחד משום אדם ומשום מקום ומשום זמן, ואינו מתיישב מליכנס בשום מקום בלי רשות. וגם אצל הרבי צריכים לעבוד, אלא שעם קל יותר.

ג.

מעשה היה אצל כ"ק אאזמז"ר זצ"ל בליל ב' של פסח אחר גמר הסדר, כשנכנס אאזמז"ר ז"ל לחדרו לומר שיר השירים כמנהגו, שהיתה אצלו ג"כ עבודה וענין גדול, נדחקו כמה חסידים פנימה כדי לשמוע ממנו שיר השירים. אך הרה"ח ר' מרדכי חנא ע"ה לא הי' מרוצה מזה, וגער בהם ואמר, "אוי בעלי תאוה ניקעס וואס איהר זענט. לא הספיק לכם הסדר, שאתם רוצים לשמוע גם את שיר השירים, ואתם צריכים עוד ועוד". והוא לא נכנס עמיהם.

1 דגם בעניני עבודת השם צריך להיות לאדם בחי' ההסתפקות, כמבואר בספה"ק (פרי הארץ, מכתב כא) במשנה (אבות פ"ד מ"א) איזהו עשיר השמח בחלקו, שזה שייך גם בענינים רוחניים, שיסתפק במדרגותיו ולא יתאוה לעלות למעלה ממדרגותיו. ואין הכוונה שלא יתייגע כלל להתעלות ויסתפק תמיד במצב שהוא עומד בו, כי ודאי צריך האדם להיות תמיד הולך מדרגה לדרגה, אלא הכוונה שעליותיו של האדם צריכים להיות תמיד באותה המדרגה והבחינה שהוא עומד בה, ואין לו לתפוס מדרגות ובחינות שאינם שייכים אליו. וזה היה ענין מצות הגבלה שנתן השי"ת לפני מתן תורה, שהגבילם בזה שלא יעלו למדרגות שאינם שייכים אליהם, אלא כל אחד יתפוס בהמדרגה שהוא עומד בה. וכן היה מרגלא בפומיה של הר"ד זושא זצ"ל, מען וועט נישט שמיין זושא פארוואס ער איז נישט ווי ר' בער, נאר ווייל ער איז נישט ווי זושא דארף צו זיין. ואפי"ל שבדבר זה טעו קרח ועדתו במה שבקשו כהונה, כי רצו לעלות למדרגות יותר גדולות ממצבם, ולכן בקשו כהונה שהיא מדרגה גדולה בעבודת השם, וכו', והוא אשר אמר להם משה לקרח ועדתו, מה שאתם מבקשים כהונה הוא מפני שאתם רוצים במדרגות גדולות בכדי להתקרב אל השי"ת במדרגה גדולה, המעט מכם - וכי אין די לכם עניני התורה תפלה וגמ"ח וצדקה שהם היסודות להתקרבות אל השי"ת, אשר אותם נתן

אח"ז הלכנו ליד הבאס"עס, והתפללו מנחה שם בחוץ, ונסענו הלאה עד 11:30. הגענו ללובלין, ירדנו מהבאס, התפללו ערבית בצד הבאס, והתחלנו לעלות על ההר להביה"ח. רבינו הגיע עד להגדר, ומשם עוד יש הר משופע מאד, ולמעלה עוד צריכים לילך בין פתחים וגומות, הדרך מסוכן, וגויי הסביבה התעוררו לקולנו, וקמו והראו לנו מקום קבורת החוזה ור' שלום שכנא חותן הרמ"א. אבל רבינו נשאר למטה, ואמר שם התהלים, אבל אנחנו עלינו באישון לילה, ואכן בנסיעה בשנת תשנ"ב "השלום" את ההשתטחות בלובלין, שלא יצא לפועל בתשל"ו.

נסענו לעיר פילאווע להמלון, והגיענו בשט"מ 1:30. אכלו ארוחת ערב, הלכו לישון. בבוקר התפללו במלון בשעה 10:00 יצאו משם לנסוע לווארשא לנמל תעופה, לנסוע בבלגי' על ש"ק עם רבינו.

רבינו נסע משם לאמסטערדאם ומשם לאנטווערפן. רבינו נסע תיכף ביום ה' עוד על הדרך להרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זצ"ל, שהיה מחוץ לעיר במקום אוויר, וכן ביקור אצל הרב קרייזווירטה זצ"ל.

השבת הי' מרומם ברוב פאר והדר. הי' ליל ל"ז בעומר, ליל הצלת כ"ק מרן אדמו"ר האמרי חיים זצ"ל שנמלט מאונגארן דרך הגבול לרומניה, וכן היו אנחנו מחוסרים תודה על שיצאנו בשלום מבין שיני אריות. בין בליל ש"ק בשלחן בין ב"ס ובס"ג צוה רבינו לשיר חסדי ה' כי לא תמנו, בליל ש"ק צוה לשיר אודה, השלחן ליל ש"ק נמשך 11:30 עד 2:30 בקהל "אוסטען". ס"ג בקהל וויזניץ יאקאב יאקאב.

ביום ש"ק בייך רבינו הגומל, והכריזו שכל אחד יבוא להס"ת לברך הגומל, אפילו אלו שנוסעים ביום א' חזרה, הגם שעברו כבר ג' ימים מיום ב' שעברנו את הים, וביום ה' הי' אפשר לברך, אבל כנראה שעוד היינו שם במדינת פולין לא רצה רבינו לברך.

(ספר בדרכי אבות)

כ"ק אדמו"ר מטאהש זי"ע

שיחת קודש בסעודת הילולא של הרה"ק בעל נועם אלימלך מליז'ענסק זי"ע

טהורה מזדככת כמו הגוף שלי".
כי כל זוהמת הגוף בא מפני חטא אדם
הראשון, שאז נכנס זוהמת הגוף בכל
תולדותיו

(שבת קמ"ו ע"א), אבל צדיקים הק' כבר זיכנו
וטיהרו עצמם מחטא אדם הראשון,
ולא היה בהם זוהמת הגוף כלל, וממילא
האיר גופם כנשמה ממש.

לכן מסתבר לומר דכיון שכל תשוקתו של
הרבי רבי אלימלך היתה להאיר לבני ישראל
בגלותם, ושאף לאחר פטירתו יוכל
להשפיע לעולם הזה, ולהקל מעלינו חבלי
משיח,

ודאי היה רצונו שלא יעלו את גופו לארץ
ישראל, אלא ישאר בחוץ לארץ דייקא עד יום
תחיית המתים במהרה, כדי שממקום
קבורתו יושפע אור גדול לבני הגולה, וכח זה
יסייע

לבני ישראל להתחזק בימי הגלות
בארצות אויביהם, כענין קברו של משה.

וזהו הענין מה שהצדיקים הק' הפליגו כל
כך בגודל סגולת ההשתטחות על ציון קדשו,
והרה"ק בעל תפארת שלמה מראדאמסק
זי"ע עסק רבות לתקן ולשפר מקום הציון

הקדוש, כדי להקל לבני ישראל להשתטח
שם. ופעם אחת ערך שם סעודה גדולה,
ואמר כי

הרבי רבי אלימלך היה עתה כאן, ובירך
את כל הצבור בשתי ידים פרושות, וכן היה
שכל מי

שהיה נוכח שם בעת ההיא נושע בישועה
שלמה. וכל זה מטעם הנ"ל, מפני שגופו
הקדוש

של הרבי רבי אלימלך היה מזוכך והאיר
כנשמה טהורה ממש, ואור זה קיים ומאיר
לעד, לכן

במקום מנוחת גופו בעולם הזה, יש כח
גדול לפעול ישועות ולהשפיע ברכה לבני
ישראל.

לכן יהי רצון שבזכותו ובכחו הגדול נזכה
להוושע בישועות רבות, הן אלו המשתטחים
עתה

על ציון קדשו, והן אלו היושבים אתנו כאן
ועוסקים בסיפור גדולתו, שבזה שמספרים
בעולם הזה ממעשיו, גורמים לו תענוג
ונייחא בעולמות עליונים, כמו שידוע כי
הרבה צדיקים

ידוע על כמה צדיקים, שמלאכי עליון
העלו את גופם מחוץ לארץ להיקבר בארץ
ישראל,

וכן מסופר שעשו מלאכי עליון עם גופו
של הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע,
ולא שמענו שיעשו כן עם גופו של הרבי
רבי אלימלך.

ומסתבר לומר טעם הדבר, על פי מה
שכתבו בספרים הק', למה גזר הקב"ה על
משה

רבינו ע"ה שלא יכנס לארץ ישראל, אף
שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, שנענש

מפני חטא מי מריבה, אבל יש בזה גם
טעם פנימי, כי הקב"ה רצה שעצמותיו של
משה

רבינו תהיינה קבורות בחוץ לארץ דייקא,
כי מזה שגופו של משה נשאר בחוץ לארץ,
נשפע

לבני ישראל כח גדול להתחזק בגלותם
בארצות אויביהם, כי ממקום קבורתו נשפע
אור גדול

מאוד לכל בני הגולה, כמו שאמרו
חז"ל (פסיקתא רבתי פרשה כ"א) שאם ינקב נקב
מקבורתו של

משה אין כל העולם כולו יכול לעמוד
באורה. עוד אמרו חז"ל (תנחומא ואתחנן פרק ו')
שלכך

נקבר משה בחוצה לארץ, כדי שלעתיד
לבוא יחיו המתים שבחוצה לארץ על ידי כחו
של

משה הטמון אתם.

וכתבו בספרים הק' הטעם למה גדול
האור כל כך במקום קבורתו של משה, מפני
שגופו

של משה היה מזוכך והאיר כנשמה
טהורה, לכן אף שנשמתו כבר עלתה למעלה,

מכל מקום גופו שנשאר טמון בעולם הזה,
מאיר באור גדול מאוד כאור הנשמה.

כענין הזה יש לומר גם על קדושת מקום
קברו של הרבי רבי אלימלך, כי גם גופו של
הרבי

אלימלך היה מזוכך כנשמה ממש, כמו
שכותב בנו הרה"ק רבי אליעזר ליפא

מחאמעלניק זי"ע בספרו הק' "אורח
לצדיק" בפרשת תזריע, כי אביו הקדוש היה
רגיל לומר

בזה"ל: "הלואי שיהיה לבני אדם נשמה

עובדות והנהגות

קדושים תהיו

עניני קדושה, סיגופים,
ופרישות מתאוות וחמדת עוה"ז

קודש לה'

סיפר כ"ק אדמו"ר ממשאין ב"ב שליט"א
[במעמד מספד תמרוזים ככלות השבעה של
רבינו ז"ל], דידוע שרבינו ז"ל החליט בילדותו
בהיותו בן חמשה שנים! שמוכן ומזומן למסור
את כל ימי חייו להיות קודש לה'.

א קליין מלאך'ל

סיפר ספרא רבא וידעו נפלא, הרה"ח ר'
דוב בער שווארץ ז"ל מוויליאמסבורג, דזה
יותר מלפני חמשים שנה, שמע מאיש פשוט
מאוד, שהכיר את רבינו ז"ל בעיר טאהש
אונגארן בילדותו, ולמד עמו יחדיו בהחדר,
דבהיות רבינו ילד קטן בן חמש ושש שנה,
כבר היה מופשט מחיזו דהאי עלמא, ולא היה
לו בעולמו אלא עבודת ה' בלבד, ואמר בלשונו
שהיה "א קליין מלאך'ל".

עניני שמירת עינים

קדושה נפלאה

רבינו מהר"א מטאהש זי"ע היה רגיל
ללמוד עם נכדו החביב רבינו ז"ל בימי ילדותו,
ויהי היום לא הגיע רבינו ז"ל בזמן המיועד,
ורבינו מהר"א ידע שרבינו אינו מאחר, ועל
כן ירד מהמדריגות לראות סיבת איחורו מה
זה ועל מה זה, והנה רואה בעיניו איך שאיזה
בתולות קטנות יושבות על המדריגות ושוהחות
שם, ורבינו ז"ל עומד מרחוק, ומחמת גודל
קדושתו לא רצה לגשת מקרוב ולעבור ביניהן,
וכאשר הסבא קדישא שלחן משם, מיד ירוץ
צדיק ונשגב להשיעור.

איך זעה צופיל

רבינו ז"ל התאונן פעם בימי בחרותו שאין
כח הראי' שלו כראוי, ועל כן שלחו אותו
או לאיזה רופא, והרופא נתן לו בתי עינים
[גלזעז'ר] כדי להיטיב את כח הראי' שלו, ויהי
כאשר הגיע רבינו ז"ל לביתו הסיר הבתי עינים
ולא רצה ללבושו, וכאשר שאלו אותו בסיבת
הדבר, נענה רבינו ז"ל בזה"ל: "איך זעה צופיל
דערמיט..." ע"כ.

כ"ק אדמו"ר מטאהש זי"ע

שיחת קודש - המשך

בקשו שיספרו וידברו ממעשיהם לאחר פטירתם, והבטיחו שעל ידי זה יושעו בכל טוב, לכן

ודאי יושפע לנו בזכות בעל ההילולא שפע רב וישועות רבות, לנו ולכל בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם, כולם יושעו בישועה שלימה. ועיקר הישועה שאנו צריכים היא, כמו

שכותב הר"ר אלימלך זי"ע כמה פעמים בספרו הק', כי כאשר חסר לאדם איזה דבר, אין זה

אלא מפני שחסר דבר זה למעלה בשכינה הק' כביכול, וכאשר ימולא חסרון השכינה, ממילא

ימולא חסרון שלו.

לכן עיקר הישועה בא על ידי שהאדם מתקן מעשיו, ומכוין להרים את כבוד השכינה הק' על

ידי מעשיו, על ידי זה ממילא נושע בכל טוב. וכמו שפירשו בספרים הק' בפרשה

העברה, את הפסוק כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם, ראש רומז להשכינה הק', ואמר

כי תשא את ראש בני ישראל, פי' כאשר בני ישראל יגרמו על ידי מעשיהם להרים את כבוד

השכינה, אזי לפקדיהם, מלשון חסרון, פי' שעל ידי זה ימולא מה שחסר להם, כי על ידי

שיתמלא חסרון השכינה, ממילא יתמלא החסרון למטה בעולם הזה, ויושפעו כל מיני השפעות טובות.

וכאשר האדם יאמין בזה באמת, כי כל ישועתו תלויה כפי כמה שהוא מרים את כבוד

השכינה על ידי מעשיו, אזי לא יתלה ישועתו בשום דבר, ולא יאשים את שום אדם

לומר שהוא גרם לו רעה, ושבשבילו לא נושע עדיין, אלא ידע ויאמין כי אי אפשר לשום

אדם להרע לו אלא אם כן מכריזין כן מלמעלה, והכל מתנהג על פי מעשיו. וממילא לא

יעלה בלבו שום שנאה וטינא על שום בר ישראל. וידע כל אדם בעצמו, כי אם עולים בלבו

מחשבות של שנאה וקנאה על אחד מבני מישראל, הרי זה מורה כי הוא רחוק עדיין מאוד

משלימות העבודה, כי מי שמאמין באמת בהשגחה פרטית, ושהכל מתנהג על פי מעשיו, צריך לאהוב את כל בר ישראל כבבת עינו.

כלום, ואח"כ בירך ברכת המזון.

(ג) כל המאכלים שהגישו לפניו היו פושרין ולא חם, והיה רגיל לומר דוקינו הסב"ק רביה"ק ר' אלימלך זי"ע היה רגיל לומר "אפילו אינמיטן די וואך איז נישט געזונט צו עסן צו הייס, איז אבער שבת ווי הייסער איז אלץ חשובער".²

(ד) ואכן בשב"ק אכל רבינו ז"ל הרוטב כאשר היה חם עד למאוד באופן שהיד סולדת בו, וכמעט לא היה ביכולת לאכול, וכאשר לא היה הרוטב חם כ"כ, היה תובע מההוי"ז בחור במוצאי שבת בטעמא דמלתא שלא היה הרוטב חם כ"כ.

ופוק חזי, איך שסעודה קטנה זו נמשכה לשעה שלימה, והנטיילת ידים לפני האכילה, ברכת המוציא, וברכת המזון שלאחריו היה אצלו עבודה גדולה [כפי דרכו בקודש שכל פסיעה ופסיעה היה אצלו עבודה שלימה בכל כוחו ואונן], ועיקר כוונתו באכילת הלחם היה שיוכל להשקיע עבודת עבודה בהנטיילת ידים, ברכת הנהנין, וברכת המזון, מה נורא עבודה הזו, אין זה כי אם כח עליון למעלה מדרך הטבע, ע"כ.³

2. עיין מענין זה באריכות להלן בפרק עדין הנשמות.

3. רבינו ז"ל מביא בעצמו בספרו אודות גודל מעלת עבודת הצדיקים באכילת סעודה בכל יום, ותועלתו מרובה דבזה היו יכולין לערוך עבודה ויגיעה רבה בנטיילת ידים וברכות הנהנין כראוי, כדי להמתיק בזה הדינים מעל בני ישראל, וזה היה גם עבודת רבינו ז"ל בכל ימי חייו, להיות עומד ומשמש תמיד כסניגורין של ישראל, להעביר דינים רעים ח"ו מעל בני ישראל.

ובס' עבודת עבודה, דברות קודש (ח"א, דף פ"ו) מובא בזה"ל: "וכן צריך האדם להתחנן אל ה' שיכנה להתפ' לל שלשת התפלות בכל יום בכוונה הראוייה, ושיזכה לברך המאה ברכות בכל יום ויום בכוונה ובלב אמת, וכן בברכת הנהנין וברכת המזון, ולהזהר בנטיילת ידים לסעודה כראוי, כי על ידי שהאדם מברך ברכת הנהנין בכוונה הראוייה ואוכל סעודתו ביראת שמים כדבעי יש בכוחו להמתיק עי"ז הדינים מעל בני ישראל, ולפעול עי"ז דברים נוראים, ומטעם זה נהגו צדיקים הק' לערוך שלחנם הטהור גם בכל יום מימות החול ביחד עם החסידים, כמו שנהגו הר"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע ועוד הרבה צדיקים, וטעמם ונימוקם בזה היתה כיון שע"ז האכילה בקדושה ובטהרה, ועל ידי המצות שמקיימים בסעודה בנטיילת ידים וברכת הנהנין בכוונה הראוייה אפשר להמתיק ולבטל דינים רבים מבני ישראל, לכן עשו זאת ברבים ביחד עם החסידים, כי מצוה הנעשית ברבים נתגבר ונתרבה כוחה פי כמה מאם היא נעשית ביחידות" כו', ע"כ.

*

בס' עבודת עבודה, פתגמי קודש (ח"ב, דף צ'), מובא לשון נפלא בזה"ל: "וכן באכילה ושתיה של ימות החול, ובעת עוסקו בשאר צורכי הגוף שמצוה לעסוק בהם בסתר ובצניעות דייקא בהצנע לכת עם אלהיך", ע"כ.

ברחובות הצדדיים של העיר

סיפר הרה"ח ר' יעקב פעקעטע נ"י מוויליאמסבורג, דמונה בזכרוננו, דבעת ששהה רבינו בעיר דעברעצין אחרי שנות הזעם, הקפיד תמיד שלא להימצא ברחובות הראשיים של העיר, שיכולין להיכשל בהם בניקל בראיות אסורות ח"ו, וכאשר הוצרך להגיע לאיזה מקום, היה רגיל לילך דרך הרחובות הצדדיים של העיר, אף שע"ז נמשך הדרך זמן רב.

יעצט קענסטו גיין

עוד סיפר הנ"ל דבר נפלא, דכאשר שהה במחנה הפליטים עבלסבערג ביחד עם רבינו, שלחו אותו פעם מבית רבינו לקנות איזה דבר בהחנות, אמנם סירב לילך מחמת שהסתובבו שם נשים, ובהאי פחדא קא יתיב שמא יכשל בשמירת עינים ח"ו, וע"ז אמר לו רבינו "יעצט קענסטו גיין!", ואכן בזמן ההוא לא נמצא שם שום אשה.

אכילה בקישוי גדול

פעם התבטא רבינו בלשון נפלא: "עטס דארפטס האבן שבירת התאוה נישט צו עסן, און איך דארף מיך ברעכן יא צו עסן!" (מפי הרה"ג ר' דוד שלמה יונגרייז שליט"א, מקרית טאהש, ששמעו מפ"ק).

שמעתי מאחד מבני משפחתו של רבינו בדרך צחות, דכאשר הוציאו מחדר רבינו ז"ל הקערה עם שיירי האכילה היו מצאו מן המאכל יותר ממה שהכניסו לו... מחמת מיעוט אכילתו.

ק סעודה הקטנה שנמשך לשעה שלימה ר

כאשר נודמן לרבינו לאכול את סעודתו [שהיתה סעודתו היחידה בימות החול] קרוב לחצות הלילה, הבחין הרה"ח ר' אלימלך קליין ע"ה, משב"ק, שרבינו הרבה להסתכל על המורה שעות, וכאשר הגיע חצות הלילה בירך ברכת המזון, כדי לומר התיבות "רחם נא ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך" וכו' בעתו ובזמנו, במקום תיקון חצות (מפי הרה"ח ר' יצחק זאב ארגעל נ"י, ששמעו מהר"ר אלימלך ע"ה).

זה היה סדר אכילתו בימי החול:

(א) לפני כל סעודה אמר המשנה במס' זבחים (פ"ד משנה ו') לשם ששה דברים הזבח נזבח כו' בעל פה.

(ב) אח"כ נטל את ריו לחלה [בילק"ע קטנה], ואכל קצת מהחלה, ואח"כ הגישו לפניו רוטב ובשר עוף וירקות, שכמעט לא טעם ממנו

1. ובימי הספירה נטל את ידיו למצה.

ב"ק ארמו"ר מסקולען זי"ע

עובדות ואמרים נעימים מצדיקי הדורות

הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטעפינשט זי"ע א חלק ב

דיבור במחשבה

-ז-

שח כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

שמעתי מאיש אחד שהיה נוכח בשעה שנתוועדו יחדיו הרה"ק משטעפינשט זי"ע והרה"ק רבי משה יודא לייב מפאשקאן זי"ע בעיר יאסי, והיה זה לאחר עשרים שנה שלא נתראו זה עם זה, והרה"ק משטעפינשט יצא לקראתו להקביל פניו, ונישקו זה את זה. ושאל השטעפינשט'ער בחיבה להרה"ק מפאשקאן: "וואס טהועסטי משה'ניו", ונכנסו לחדר פנימה ויישבו הצדיקים זה אצל זה, ובקשו להגיש לפניהם את הלולקעס (מקטרות) כדי לעשן, והדליקו את הלולקעס עד שהתמלא הבית כולו עשן, וכך ישבו זה אצל זה ללא אומר ודברים כעשרים דקות לערך, לאחר מכן נטלו את המורה שעות שלהם והביטו בזה, וקמו ונפרדו איש מעל רעהו לשלום בברכת פרידה.

ומוסיף מרן רבינו זי"ע אשר זהו מדריגת הצדיקים 'רעדן שוויגנדיג' (לדבר במחשבה), ובחינה כזו מציינו אצל משה רבינו ע"ה דכתי' (דברים לד, י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים, ופירש"י ז"ל 'ידעו' זה עניין דיבור, ולרמז בא כי יש ענין דיבור שהוא פנים אל פנים ולא בפה.

הרה"ק אדמו"ר הזקן מבאהוש זי"ע א

אמרות טהורות:

עצם העשיה - מסייעתא דשמיא

-א-

שח כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זצוק"ל:

רגיל היה הרה"ק רבי יצחק מבאהוש זי"ע לומר: 'די וועלט זאגט אז מען טוהט העלפט גאט, און איך זאג אז גאט העלפט טוהט מען'.

רצ"ל כי איש ישראל צריך להאמין שגם העשיה וההשתדלות שלו הוא מן השמים, ולא רק הצלחתו תליא בסייעתא מלעילא, אלא עצם העשיה

עובדות והנהגות - עונה

א. בחוה"מ פסח נסעו נכדיו שליט"א כמה פעמים לכ"ק בעל תורת מרדכי מוויז'שניץ זצוק"ל, והיה רגיל אז לשאול בשלום רבינו זי"ע, וגם התעניין כמה פעמים על עריכת הסדר של רבינו, ואם אכל את האפיקומן לפני חצות... שנה אחת היו שם עם כ"ק אדמו"ר שליט"א מלעיקוואד ושאל כנ"ל, וכשמע שרבינו לא הקפיד לאכול האפיקומן לפני חצות אמר אז (שלא כהרגלו): אויפ'ן סקולענער רב פרעג איך נישט.

אח"כ סיפרו לרבינו את התבטאותו של האדמו"ר מוויז'שניץ זצ"ל, ותיכף אמר: "יא, ער איז דאך געווען פארנומען מיט די יתומים". (ולא עלה על דעתו של רבינו שכוונת האדמו"ר מוויז'שניץ היה עליו ולא על אביו הנועם אליעזר זצוק"ל...)

משהסבירו לרבינו שהכוונה היא על רבינו בעצמו, אמר: "אוודאי, ווייל ס'איז נישטא קיין תירוץ" (ודאי אינו שואל כי אין מה להשיב).

ב. בער"ה אלו שנתס"ט, יוד"ק של רבינו בעל נועם אליעזר זי"ע א, הגיע רבינו לפנות בוקר לבית החיים להשתטח על ציון אביו והניח שם קוויטל, ובין הדברים היה כתוב שם בלשון זה: "זאבקש מכ"ק אדמו"ר שימחול לי ולא ירגוז עלי וימליץ בעדי לפני הקב"ה כי אני רוצה לעבוד את השי"ת ולעשות נחת רוח להשי"ת וגם להאבות הקדושים".

ג. מספר כ"ק אדמו"ר שליט"א מירושלים שפעם בא' מימי הקיץ, בעת שהותו של רבינו זי"ע ב'דאזענס קאנטרי', רצו להגיש לרבינו לאכול לאחר תפילת שחרית וגילה רבינו שהוא שרוי בתענית-תענית חלום, ועשה- כמובן- הטבת חלום, ומשום מה סיפר אז את חלומו שבשביל זה היה צריך להתענות, והוא בחלומו ראה את אמו (הרבנית שינא רחל ע"ה) ולא היתה גוט געלוינט, ובוודאי זהו משום "זי האט עגמת נפש, זי האט איבערגעלאזט אזא זון, ער נארט אויס מענטשן און מ'גיבט אים געלט, מ'מיינט אז די ברכות..." (אמו לא היתה נראית טוב ובוודאי זה מפני שהשאירה בן כזה בעולם שמרמה אנשים שנותנים לו כסף וטועים בברכותיו) ואח"כ הוסיף את הווארט של המקור ברוך מסערט וויז'ניץ זי"ע על דברי חז"ל: אוי לו למי שהעולם מטעים בו, דלכא' היה לו לומר אוי לו למי שהעולם טועים בו, אלא הכונה אוי לו "פאר דער וואס דער עולם ברענגט אריין די טעות אין אים". (שע"י שהעולם טועים בו חושב ג"כ את עצמו לאיש חשוב). וכוונתו היה על עצמו שהעולם "מטעים" גם בו...

ד. פעם שיבח אחד מבניו של רבינו את א' מהנכדים לפני רבינו זי"ע (כשאותו הנכד

וכמו כן ידוע שהסבא קדישא מריזין זי"ע דרכו היה פעמים הרבה לישוב בשתיקה, אמנם במחשבתו בקע רקיעים להמשיך דבר ישועה ורחמים על ישראל, ויש להסמיק לזה מה שכ' בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' (פ' ויחי) וזלה"ק: עה"פ אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי (בראשית מח, כב) ותרגומו בצלותי ובבעותי, יש להבין החילוק בין צלותא ובעותא, צלותא היינו תפלה כפשוטו, ובעותא יש לומר פירושו רצון, כמו מאי בעית טפי היינו על דרך רצון יראיו יעשה, שפעמים השי"ת עושה רצון הצדיק בלא תפלה והמשכיל יבין עכלה"ק, וזהו בחינת הצדיקים אשר ידעו ה' פנים אל פנים והבן. (כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע - כת"י)

-ח-

שח כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

בימים הנוראים היה דרכו בקודש של הרה"ק משטיפנשט זי"ע לברך את צאן מרעיתו בברכת 'א גוטע כתיבה וחתימה טובה', היות ולפעמים נדמה בעיני האדם שאם יעלה בחלקו ובגורלו דבר מסויים, יהיה זה זה לרעתו, ועל פי האמת דבר זה היא היא טובתו האמיתית, לכן בקשתינו ל'גוטע' כתיבה וחתימה טובה, שנראה בעיני בשר את הטובה הנרצית.

עובדות (דב"ק) רא"י ריזין.

שמתעסק ועושה דבר כל דהו, גם זה מן השמים, דהיינו לא רק המסובב כי אם גם הסיבה מן השי"ת. (כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זי"ע א - רשימות השומעים)

זמן שמחתינו השפעת השמחה על כל

השנה

-ב-

כותב כ"ק מרן אדמו"ר הנוע"א זצוק"ל:

ידוע בשם הסבא קדישא מבאהוש זי"ע שבזמן שמחתינו נשפע שמחה לכל השנה. (נוע"א קדו"ל מכתבים)

המתחיל במצוה כו' (דב"ק) רא"י ריזין

ב"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע

עובדות ואמרים נעימים מצדיקי הדורות - המשך

הרה"ק אדמו"ר הזקן מהוסיאטן זי"ע א

ששקול נגד משה ואהרן וכו', דלכן נקט רש"י בלשון יחיד 'עינו הטעתו' ולא כתב 'עיניו' בלשון רבים, אפס כי קרח אדם גדול היה, ובאמת בעינו האחת היטיב לראות ולהכיר בגדלות הבורא ב"ה, אבל בעינו השניה שבזה היה צריך לראות ולהכיר בשפלותו, בזה לא ראה כלל, וזהו 'עינו' הטעתו, שטעותו נבעה מזה שהשתמש רק בעין אחת ועל ידי זה נגרם כל המחלוקת, עכדבה"ק.

ומוסיף מרן רבינו זי"ע, שהאמת הוא, שככל שיעמיק האדם לחשוב מגדלות הבורא ית"ש, יבין וישכיל יותר ויותר בשפלות עצמו ואפסותו, כי הרי אף בריאתו ויצירתו של יתוש קטן הרי הוא למעלה מעלה מהשגתינו, קל וחומר בריאת שמים וארץ וכל אשר בהם, ודאי שאינו בר השגה לבן אנוש, וזהו שאמר הנביא 'מבשרי אחזה אלוקי' (איוב יט, כו), דכשיתבונן האדם בנפלאות הבורא שבבריאת האדם, רמ"ח אברים שס"ה גידים אברים חיצוניים ופנימיים, ועל כולם הפלא הגדול שבחיבור נשמה טהורה בהגוף הגשמי, שע"ז אנו מברכים אשר יצר את האדם בחכמה ויוצר האדם, בהתבוננות זו יבוא האדם להכיר בשפלות עצמו.

וכן מציינו אצל משה רבינו ואהרן הכהן ע"ה שעל אף רום ערכם ושגב גדלותם עד שאמרו חז"ל (מובא ברש"י ז"ל, שמות טו, כו), ששקולים היו נגד כל ישראל, אף על פי כן אמרו 'ונחננו מה', וכבר העידה תורה (במדבר יב, ג) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, לאשר הם השתמשו בב' העינים גם לראות בגדלות הבורא וגם כדי להתבונן בשפלות עצמם כיון שתליא הא בהא.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע - דב"ק)

שאלו אביו קודם בר מצוה... (הכנה לבר מצוה,)

עינו הטעתו פ' קרח (דב"ק גליון ו)

עובדות וסיפורים:

-א-

בעת שמחת הבר מצוה של הרה"ק אדמוה"ז מהוסיאטן זי"ע, שאלו אביו הרה"ק מריזין זי"ע: הנה נא עד עכשיו לא היה לך את יצר הטוב, כי אם את היצר הרע, אם כן כיצד היה לך בני יקירי את הכחות והעוז בשנות הילדות להלחם כנגדו, וענה הרה"ק זי"ע: כשבא יצר הרע להסית אותי מדרך הטוב אמרתי לו, הרי כתיב שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו (דברים א, יז), ודרשו חז"ל מכאן שאין לדין לשפוט ולדון רק בנוכחות שני הצדדים, הואיל וכך אמרתי ליצר הרע שאין לאל ידי לשמוע מה בפיו, היות ונפקד מקום כבודו של היצר הטוב, ואין בידי לשמוע צד אחד.

אמרות טהורות:

נחיצות ההתבוננות בגדלות הבורא ושפלות עצמו

-א-

שח כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע:

מתאמריה משמיה דהרה"ק אדמו"ר הזקן מהוסיאטין זי"ע בן זקוניו של רבינו הסב"ק מריזין זי"ע, שאמר בקדשו להסביר העניין שברא השי"ת את האדם עם ב' עינים, ובוודאי יש בזה טעם וחשבון מדוייק כבכל דבר ודבר שבבריאה, אלא שכפי שיש ראייה גופנית לאדם, בדומה לזה יש ראייה שכלית לאדם, ובראייה השכלית צריך גם כן להשתמש בב' עיניים, עין אחת כדי לראות ולהתבונן בגדלות הבורא ב"ה, ובעין השני כדי לראות את שפלות עצמו.

ויש להטעין זאת בדברי רש"י ז"ל בפר' קרח (במדבר טו, ז) וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, 'עינו הטעתו' ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל

גם נכח שם). רבינו נהנה מאוד מזה ואמר כמה פעמים "ברוך ה'". אח"כ, כשהמשבח יצא כבר ואותו נכד עדיין נשאר שם, פנה אליו רבינו (כדי להצילו מרשת הגאווה...) ואמר לו: "ס'איז אלעס נאר וועגן ענוה, ווייל אז מ'איז גארנישט איז מען טאקע גארנישט, אבער אז מ'איז עפעס דארף מען ארבעטן אויף ענוה". (ועל בחינה זו בספר נועם אלעזר עה"פ והאיש משה עניו מאוד)

ה. מספר הגה"צ אב"ד סקולען ב"ב שליט"א שבעת שהרבנית ע"ה אושפזה בבית החולים רצה רבינו זי"ע לקבל פסק "דין תורה" שע"פ הלכה (בהלכות טריפות) יכולים לחיות במצב של הכבד שלה, ושלח רבינו את חתנו אב"ד סקולען ב"ב שליט"א שילך אל כ"ק הגה"צ גאב"ד ירושלים השערי טוביה זצ"ל לקבל ממנו מכתב על ה"ל, ואכן הגאב"ד פסק להלכה על הרבנית שיכולה לחיות.

כאשר הגיע המכתב, קרא רבינו זי"ע את הדברים ואז הבחין שהגאב"ד כתב שהרבנית היא אשת חבר "הרה"צ המפורסם", והתחיל רבינו להסס שא"כ לא מובן מתוך המכתב מי היא המדוברת שהרי כתוב "שקר" אשת מי היא... כמו כן אמר ששקר מעורר דינים, ואנחנו צריכים עכשיו רחמים גדולים. וזה לא היה רק ווערטל! וציוה רבינו את חתנו שליט"א לחזור לבית הגאב"ד בשנית כדי לבקש מכתב אחר. (וכמוכן שבתחילה סירב הגאב"ד בטענה שרבינו לא יתערב בנושא זה מכיון שהוא יודע מה שהוא כתב, אך לאחר שרבינו הפציר בו שהוא חושש שכל המכתב לא יועיל, אז הסכים לשנות את הלשון).

1. מספר נכדו הרב יעקב יוסף שטערן שליט"א שלקראת נישואיו בשנת שתע"ב, באו החתן והכלה עם כל השושבינים לארצות הברית לכבודו של רבינו, כדי שרבינו זי"ע יוכל להשתתף בראש השמחה. באמצע יום החופה קרא רבינו לחתנו אב"ד סקולען ב"ב שליט"א, וביקש ממנו שיכבד את כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא זי"ע (דוד הכלה) בסידור קידושין. זקינינו, בשמענו זאת התחיל לטעון לרבינו שכל הסיבה שהגיעו כולם מארה"ק לאמעריקא היה לכבודו של רבינו, וגם המחותר לא בא לפה לכבוד דודו אלא גם מפני השתתפותו של רבינו, ומשום כן רצה שרבינו יסכים לסדר הקידושין. השיב רבינו: "מ'פירט זיך צו נעמען א צדיק"... (המנהג לכבד צדיק בסידור קידושין)

2. הרה"צ ר' יצחק משה ארלנגר שליט"א מירושלים עיה"ק תוב"א מספר שפעם ביקר אצל רבינו זי"ע בחודש אלול ואמרו לרבינו שהוא משפיע בירושלים. אמר לו רבינו: "איר זענט א משפיע, אפשר זענט איר משפיע אויף מיר א הרהור תשובה"... (אולי תשפיעו עלי הרהור תשובה)

עובדות והנהגות

(מכתבי אחד החסידים)

כבר סופר רבות על גודל ותרונותו של רבינו וזה שהרבי כיבד כל א' מקטון ועד גדול, אבל כל מה שנחזור עד סיפורים כאלו יתן קצת לימוד לנו ללמוד מדרכי הקדושות

בא' מהחתונות של נכדו בארה"ק התחילו ניגון של ריקוד ורצו שיתחילו לרקוד ואפילו א' מהגבאים רמזו להרבי שמתחילים לרקוד אבל הרבי לא קם ממקומו לציבור לא ה' מובן מדוע אינו קם ממקומו, א' סיפר לי אח"כ שראה שא' מהרבנים שישבו על שלחן המזרח ה' באמצע לאכול והרבי הסתכל כל הזמן למקום של הרב ההוא עד שראה שגמר לאכול קם הרבי ממקומו לרקוד.

***

בביתו נאווה קודש בשבת בבוקר כשהיו אוכלים על שלחנו לא התחיל לאכול עד שהביאו לכל המסובים ואז התחיל לאכול.

**

א' מנכדיו סיפר שפעם ראה במוצש"ק כשהכיר ה' מלא כלים שהרבי פתח המים חמים על הצלחות בתוך הכיור, ושאלו לפרש הדבר א"ל הרבי מחר בבוקר מגיע אשה יהודי' לנקות הכלים יהי' לה יותר קל לנקות אם עכשיו נשפוך ע"ז מים חמים.

**

כידוע הרבי הקפיד מאוד על הזמנים של התפילות, אפילו במוצאי פורים הקפיד הרבי שיתפללו מעריב לפני חצות הלילה, פעם לאחר השוה"ט בפורים ניגש א' להרבי בדרך ליכנס לחדרו לדבר על איזה ענין פרטי, זה ה' קצת זמן לפני חצות וגם זה ה' לאחר שולחן הטהור של כמה שעות ולאחר עבודת היום מהבוקר עד חצות הלילה א' מהגבאים דחאו ואמר לו שעכשיו לא הזמן לזה, כשהרבי נכנס לחדר אמר מ'גייט נישט דאוונען מעריב מ'האט מבזה גווען א תלמיד חכם (לא הולכים להתפלל מעריב, ביזו תלמיד חכם), מיד הלכו לקרוא לאברך הזה אבל הוא כבר לא ה' בביהמ"ד, סיפרו להרבי שכבר הלך הביתה אמר הרבי שיתקשרו אליו שיחזור, וכן עשו והרבי לא התפלל עד שחזר ודיבר איתו ואז הלכו להתפלל מעריב, וכמובן שכבר ה' לאחר חצות.

***

באותו ענין בקפידה של הרבי לא לבזות יהודי, סיפר לי ידיד שפגש א' מהקבועים שהי' מגיע כל ליל שב"ק לשולה"ט ושאלו מדוע הפסיק להגיע ההוא התחמק ממנו, בסוף א"ל שכל השבוע הוא עוסק להביא

דברות קודש

ערב ש"ק פרשת פרה, י"ז אדר ב' תש"ס

בפני חבורת אברכים בביתו נאווה קודש

ער ווארט שוין אויף די ארבע פרשיות ווי מען קען זיך זעהן מיט די שכינה כביכול! (הוא מחכה לד' פרשיות שאפשר להתראות עם השכינה כביכול) "מיר האבן נישט קיין השגה וואס דאס איז, אבער עס איז הויכע ענינים".

עכשיו אנו עומדים בערב פרשת פרה. יש מחלוקת אם קריאת פרשת פרה היא מדאורייתא או מדרבנן. פרשת זכור הוא מדאורייתא, אך בפרה נחלקו הראשונים בזה. אמנם בעבודת ישראל (פר' פרה) כתב שבפסוק יש רמז שהוא מדאורייתא, שנאמר (במדבר יט, ב) זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמור, מה פי' לאמור, שתמיד תאמר ותקרא פרשה פרה, אם כן זהו מדאורייתא¹.

בדבריו מבאר (שם) שפרשת פרה היא טהרתן של ישראל, כי לפני ישראל מקריבים את הקרבן פסח צריכים לטהר עצמם, וע"י קריאת פרשת פרה, "מיט די קריאה אליין", (עם הקריאה עצמו) ממשיכים טהרה רוחנית. "פאר טומאת מת דארף מען דער פרה ממש, אבער טהרה רוחנית ווערט פון פרשת פרה!" כהכנה לקבל הקדושה צריכים טהרה רוחנית².

1. זה לשון קדשו: וידבר ה' וגו' זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמור. נראה לפרש מלת לאמור, מורה כדעת האומרים שפרשת פרה מדאורייתא, ולזה בא הרמז בתורה אשר צוה ה' לאמור, שאפילו בזמן הזה שאין לנו בית לעשות פרה כתיקונה, צריך לקרות הפ' רשה, ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד, א), ותהיה אמי' רת הפרשיות במקום עשיית הפרה.

2. זה לשון קדשו: הנה בשבת פרשת פרה הקדימו לקרות פרשת פרה לפרשת החודש שיש בה טהרה תן של ישראל כמו שאמרו בגמרא (ירושלמי מגילה ג, ה), ופירוש הענין, דבזמן שאין בית המקדש קיים דבר שפתינו לרצון לפני אדון כל כאילו קיימנו והקרבנו

פתח ואמר: "מען הארעוועט אין לערנען ב"ה בהתמדה רבה. עס איז שוין סוף זמן. מען מאכט א חשבון, יעדער בחור, וויפיהל ער האט דורך געלערנט דער זמן גוט. דערנאך גייט א בין הזמנים, א זמן פון בין גאולה לגאולה".

פורים הוא הכנה לפסח. שואלין ודורשין קודם הפסח שלושים יום (פסחים ו.). פורים כשלעצמו הוא הרי זמן גבוה, כמבואר בספרים "אז עס איז גאר עפעס א הויכע זמן", ויש בזה לפני ענינו כמה אופנים... קבלת התורה... אך בנוסף לזה איתא בחסד לאברהם מהאזולאי (מעין ב נהר גז), ומובא בכל הספרים, כי בכל שנה בחג הפסח נתעורר מחדש יציאת מצרים בפועל, בגופניות, שכל אדם יוצא מקליפות מצרים, ומפורים עד פסח יש שלשים יום, שבהם יוצא כל יום חלק א' משלשים מקליפות מצרים, עד שכשמגיע חג הפסח עצמו יוצא לגמרי ממצרים. "מען דארף האבן אסאך חיזוק אויף דעם".

ההכנה עצמה. הרי ביעור חמץ איתא בספרים שהוא מרמז על היצר הרע (זוה"ק ח"א רכו:), על סור מרע. אין בודקין את החמץ אלא לאור הנר (פסחים ז:). - אורה זו תורה (מגילה טז:). "אז מען הארעוועט אין לערנען, מען איז זיך מייגע, דאס איז די הכנה".

לפני פסח יש את הארבע פרשיות, שהם ג"כ הכנה לפסח, שקלים, פרה... כ"ק אאמו"ר זצוק"ל אמר בשם הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע שאמר "אז

דברות קודש - המשך

והוא נחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו (לשון רש"י זכחים מו: ד"ה הנחת). בכך מותר לאדם להתגאות, "מיט אזוי פיהל מעג מען זיך גרויס האלטן" - לדעת שיהודי בכל מצב שהוא, אם עושה מצוה, הקב"ה מקבל תענוג ממנו, וע"י המצוה הוא משפיע השפעה רוחנית לכל העולם, ולכל העולמות העליונים עם המלאכים. זה הוא בחינת שמינית שבשמינית...

"מען זיצט און מ'הארעוועט אין לערנען. מען דארף זיך מייגע זיין. דאס איז די איינציגסטע זאך, דער רצון ה' איז אז מען דארף הארעווען אין לערנען! צו זיין א איד ווי עס דארף צו זיין איז נאר מיט דעם, דאווענען און לערנען ערליך!!"

בבית אהרן (יח. ד"ה שמעתי) מביא מהרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע ש'גמרא' הוא מלשון בישראל אגומרי (שבת יח:) - "הייסע קוילן וואס ברענט" (גחלים בווערות), כי קדושת הגמרא גדולה כל כך ששורפת את כל המסכים המפריעים להתעלות. "מיט גמרא קען מען אנקומען".

כמדומני ששמעתי מהרה"ח ר' משה בטלן ז"ל, כמדומה בשם הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, בענין פת שחרית [שמבטל כל מיני חולאים (ב"ק צב:)], 'פת' בגימטריא 'תלמוד' - "א בלאט גמרא פארן דאווענען, אז מען זיצט און מען לערנט א בלאט גמרא, דאס נעמט אוועק אלעס (דף גמרא לפני התפילה מבטל גם הוא כל החולאים)".

בספרים איתא שפרשת פרה מרמזת על התחזקות - "חיזוק פון היינטיגע אומשטענדן. אז א מענטש איז געפאלן אמאל, ער האט נסיונות"... **בעטרת ישראל** (פר' חוקת) איתא לבאר מה שנאמר בפרשת פרה (יט, ו) ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת, ופירש רש"י שאם הוא גבוה כארז, שמתגאה בעצמו, יורו לו שצריך להשפיל ולהכניע עצמו כאזוב ושני תולעת. ולכאורה, לפי זה נמצא שכל התכלית הוא להורות שצריך מדת הכנעה, אם כן לשם מה היו צריכים את העץ ארז, הרי אין צריכים אותו כלל, אלא כי לפעמים יכול להיות להיפך, שהאדם כל כך נפול בקרבו, "געפאלן ביי זיך", אחרי שהיצר הרע אומר לו, מי אתה, "דו ביסט גארנישט", ואינו מחשיב את לימודו ותפילתו, הנה אז צריכים עצה אחרת, לקיים ויגבה לבו בדרכי ה' (דה"י ב יז, ו), לדעת שכל מצוה שיהודי עושה חשוב אצל הקב"ה. "מען דארף זיך מתגבר זיין, מען דארף זיך האלטן... בכלל מען טאר נישט זיין געפאלן... דארף מען האבן עקסטערע סייעתא דשמיא אויכעט".

בקדושת לוי לפורים (קדושה שלישית) מאריך באריכות גדולה, "א גאנצע שמועס", בענין מה שצריך להיות לאדם שמינית שבשמינית (סוטה ה.), הכוונה בזה שיהודי צריך להאמין שכשהוא לומד ומתפלל או עושה מצוה או נשמר מדברים רעים, יש להקב"ה נחת רוח מזה, ומקבל ממנו תענוג, "דער אייבערשטער איז מקבל תענוג פון יעדער איד". בקדושת לוי מבואר ענין זה הרבה פעמים, שהקב"ה מקבל תענוג מכל מצוה שיהודי עושה,

טרף לביתו בליל שב"ק יש לו קצת זמן ונכנס לראחמיסטרייוקא ונהנה מהטיש וגם מצליח שם ללמוד ולעבור על הפרשה לאחרונה הי' שם א' שהעיר לו ע"ז ואפילו פעם אחת ניגש אליו וסגר הספר, ההוא שאל אותו האם יכול לספר להרבי ע"ז מתחילה התנגד ולבסוף הסכים לו

האברך נכנס להרבי וסיפר להרבי הרבי ממש יצא מהכלים והתחיל לדפוק על השלחן 'מדות טובות' 'מדות טובות' הרי עושים טיש שיהודים יבואו להתחזק וללמוד לאחר כמה דקות שאלו הרבי אפשר תוכל לספר לי מיהו ופחד לומר אבל הרב חשב שיהא לתועלת וסיפר לו, ושמע שהרבי אמר לעצמו זה ממילא לא יעזור אם אגיד משהו, והרבי לא נרגע לאחר כמה דקות אמר לו הרבי תעשה לי טובה ותלך לומר לו שאני מבקש שיבוא לטיש השבוע

ההוא חזר אליו עם דבר הרבי, בליל שב"ק כשהוא נכנס לטיש הרבי נענע לו בראשו כמו אמירת שלום (מי שזוכר איך שהרבי ישב בשולח"ט באימה ויראה אפילו שכל מי שנכנס אליו קיבלו כזוה אהבה אבל באמצע הטיש חוץ משעת אמירת לחיים כמעט לא הי' עושה כן) כשהגיע לקה אכסוף הרבי אמר לגבאי ר' יהושע חיים שיכבד את היהודי ההוא לשיר והגבאי כאילו שאל פעם אחרת מכיון שבדר"כ היו קבועים שהיו שרים והרבי א"ל לכבד לזה.

סיפר לי ידידי הנזכר שישב לפני הימים הנוראים בביהמ"ד כשהרבי ישב בביתו וקיבל קהל באמצע ירד האברך שהעיר ליהודי ההוא בליל שבת מבוהל לגמרי וניגש לכ"ק האדמו"ר מליקויד שליט"א וא"ל איני יודע מה הרבי רוצה ממני הזכרתי אצל הרבי על קושי שיש לי עם א' מבני והרבי התחיל לומר לי מ'דארף גוטע מידות (צריכים מדות טובות) וחזר ע"ז עוד וא"ל שאמר להרבי שלדעתו מתנהג בבית כמו שצריך א"ל הרבי עוד הפעם מ'דארף גוטע מידות

ידידי שמע את מה שדיברו ניגש להאדמו"ר מליקויד וא"ל מה שהי' לפני כמה חדשים, אמר לו האדמו"ר שליט"א שעכשיו מבין מה שהי' לאחר קבלת קהל הרבי הי' אונגאנצ'ן צוקאכ'ט ואמר לו אנשים חושבים שעושים דברים לכבודי מבזים אנשים ולא הי' יכול לירגע מזה.

הקרבנות, וגם הפרה בהזאת שלישי ושביעי, ועל ידי קריאתה על כל פנים נטהר טהרה רוחנית לכבוד הרגל הבא עלינו, עיין שם עוד.

(קונטרס דברות קודש על אדר תש"ח למערכת אמרות טהורות שמסרו לידנו בנפש חפצה)